

בס"ד כה' אלול ה'תשע"ג
 הדלקת נרות - 18:48
 צאת השבת - 19:38
 רבנו תם - 20:25
 שעון קיץ לפי הלוח המדויק של "אור החיים"

שנה שלוש עשרה - עלון מס' 686
 @ תשע"ד - תהא שנת עשירות דתית.
 @ השבת כה' אלול - יום בריאת העולם.
 @ בערב ראש השנה יש להכין "עירוב תבשילין".
 @ במוצאי שבת תחילת סליחות לאחינו האשכנזים.

אברהם יגל

לעיני בבאי מוסאי בן אברהם ז"ל
 לרפואת ולהצלחת כל עם ישראל.

כפס"ד: "שוש אשיש"
 (ישעיה ס"א)

פרשת זלבים-ויילך ראש השנה תשע"ד

נהנים מהעלון? אוהבים לקרוא בו?
 תרמו את פדיון הכפרות לחיזוקו.

מעיני הפרשיות:
נצבים:
 אזהרה חמורה על שמירת הברית עם ה' ותורתו.
 לאחר החזרה בתשובה, ירחם ה' על עמו ויחזיר הנידחים.
 רשימת הברכות שתבאנה על שומרי התורה ומצוות.
 הבחירה בין החיים והטוב לבין המוות והרע, עם המלצה לבחור בחיים ובטוב.
ויילך:
 משה רבנו מעודד את העם לקראת כיבוש הארץ.
 מסירת הנהגת העם לידי יהושע בפומבי.
 ציווי הכהנים לקרוא את התורה בשנת השמיטה במעמד כל ישראל.
 משה כותב הדברים על ספר ומצווה להניחה בארון באהל מועד.
 "אתם זלבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם" (כ"ט טו)
 מובא בפרקי אבות: הסתכל בשלושה דברים ואין אתה בא לידי עבירה. דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון. זהו שאמר אתם - שתביטו במהות עצמכם מאין באתם. "נצבים היום" - שהיום אתם נצבים כאן ומחר בקבר, כנגד "ולאן אתה הולך". כולכם לפני ה' אלוהיכם - שאתם עתידים ליתן דין וחשבון לפני הקב"ה.
 "הנסתרות לה' אלוהינו והגלות לנו ולבנינו עד עולם"
 אפשר לפרש על פי מה שפסק הרמב"ם (הלכות תשובה): עבירות שבין אדם למקום יסתייר אותם, ועבירות שבין אדם לחבירו יגלה אותם. זהו שאמר "הנסתרות" - כלומר איזה עוונות שצריכים להיות נסתרות? אותם שהם לה' אלוהינו, דהיינו, עבירות שבין אדם למקום. ואיזה עוונות שצריכים להיות גלות? הם אותם שהם לנו ולבנינו, כלומר, עבירות שבין אדם לחבירו.
 "לאהבה את ה' אלהיך לשמע בקולו ולדבקה בו..."
 שלא יאמר אדם: אקרא (=אלמד מקרא) שיקראוני חכם; אשנה (=אלמד משנה) שיקראוני רבי; אשנן (=אחזור הרבה על תלמוד) שאהיה זקן (=ראש ישיבה) ואשב בישיבה; אלא למד מאהבה, וסוף הכבוד לבוא!
 "ישב ד' אלקיך את שבותך וישב וקבצך מכל העמים"
 הספר דרשות הר"ן (ר' נסים בן ראובן גירונדי) שואל: למה הוכפל לשון 'ושב'? ומסביר: כי מתחילה יתן ד' את עמו לחן וחסד בעיני העמים אשר הם שבויים בתוכם, ויקלו מעליהם את עול הגלות ואחר כך תהיה גאולה שלימה, וזה הישבי השני... (ב. בר דין הי"ו)

"ויאמר אליו לעיני כל ישראל חזק ואמץ" (ל"א ז)
 מה שאמר "לעיני כל ישראל", בא לרמוז שמנהיג הדור אפילו שהוא צריך להיות ענו באמת, בכל זאת לפני הציבור צריך לנהוג נשיאותו ברמה כדי שתהיה אימתו מוטלת על הציבור. וזה כמו שציווה רבנו הקדוש בשעת פטירתו לבנו: נהוג נשיאותך ברמים (כתובות ק"ג), וזה לטובת הציבור שתהיה להם הנהלה נכונה, ולמנהיג שתהיה לו שליטה על הציבור. זהו שאומר משה ליהושע - ויאמר אליו לעיני כל ישראל - כשתהיה לעיני כל ישראל צריך להיות חזק ואמץ, ולא תנהג בענוה. (בשמים ראש)
 "ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אזוכי היום"
 (זר הצב) תיבת היום זה בדיוק היום מלאו ימי ונשנותי. בקידושין (ל"ח) ז' אדר מת משה ו- ז' אדר נולד. מנין שב- ז' אדר נפט? כתוב: "ויבכו בני את משה 30 יום" וכתוב בעזר 3 ימים תעברו את הירדן. העם עלו מן הירדן בעשור לחודש הראשון. ואם נפחית 33 יום נגיע ל- ז' אדר. בתיבת היום האותיות והמילוי, שוות. כדי לחזק שיום המיתה והלידה שווים. (ה"ה, י"י, ו"ו, ס"ם). (ב. בר דין הי"ו)
 "בחיצרות וקול שופר הריעו לפני המלך אלוהינו"
 (גבעת שאול) פסוק זה בא לרמוז שמקול השופר צריך להקיץ ולהקדים לחזור בתשובה. בחצרות וקול שופר הריעו ר"ת שובה. ועוד: "לפני המלך אלוהינו" חזור היום בתשובה. (ב. בר דין הי"ו)
 "תקיעות בשופר בראש השנה"
 א. אנו נוהגים לתקוע 101 קולות, וזה סדרן: 30 (תשר"ת, תשי"ת, תר"ת) מיושב. השאר במעומד: 30 בתפילת לחש של מוסף, 30 בחזרה של מוסף, 10 בקדיש "תתקבל" לאחר מוסף ותרועה גדולה בסוף התפילה.
 ב. כל התקיעות נצרכות, ואסור להפסיק בדיבור מן הברכות הראשונות עד סוף התקיעות שלאחר חזרת התפילה. אלא שבדיעבד, אם דיבר - אינו חוזר ומברך.
 ג. המתפלל ביחידות אינו תוקע בתפילת לחש, אלא קודם למוסף ואחרי מוסף.

פינת הגיב'ם והפתגמים
לפנים משורת הדין = התנהגות שיש בה חסד ורחמים, לא לפי חמרת הדין.
דוגמה: השופר עצר את הנהגת החלל שלא ציט לתמרור "עצור", אך הסתפק באזהרה לפנים משורת הדין.
מקור: יהי רצון מלפניך שיקבשו רחמיך את פסעך ויגלו רחמיך על מדותיך ותתנהג עם בניך במדת הרחמים ותפנס להם לפנים משורת הדין [ברכות ז, א]. (ניבונוכו)

העלון טעון גניזה
 במקום שיש עירוב, יש לטלטל ע"י קטן.

הסיוו מכשול מדרך עמי!
 אין לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה.

העלון טעון גניזה
 במקום שיש עירוב, יש לטלטל ע"י קטן.

אחים יקרים, ראש השנה - יום הדין!

יועל המדינות בו יאמר, איזו לחרב איזו לשלום, איזו לרעב איזו לשובע, ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות, מי לא נפקד כהיום הזה... חיל ורעדה אוחזים אותנו. והנה נשמע קול השופר. חסרי הדעת תולים בו את בטחונם: הוא ישבור את הדין, הוא יכפר בעדנו. אך חכמינו מלמדים אותנו כי אין די בשופר לבדו, **השופר בא להזכיר לנו משהו!**

אומר רבנו הרמב"ם: אע"פ שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב היא, רמז יש בה, כלומר "עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם". אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן ושוגים כל שנתם בהבל וריק, אשר לא יועיל ולא יציל. הביטו לנפשותיכם והטיבו דרכיכם ומעלליכם, ויעזוב כל אחד מכם דרכו הרעה, ומחשבתו אשר לא טובה.

השופר זועק: קומו! תתעוררו! כי באמת אחת הבעיות הקשות ביותר של האדם היא שקיעה במרוץ החיים השוטף, המונע התבוננות. ועל זה בא קול השופר ומזכיר לנו: **שפרו מעשיכם! תתעוררו לפשפש במעשיכם ולשוב אל ה'.**

"בניד כשתילי זתים" - חינוך

חזרה לבית הספר

חשוב להגיד לילד שלום, לא להיעלם, להישאר רגוע ומרגיע, לא לנסות להתעלם מהתנהגות הילד. חשוב שהילד יידע שהרגשות שלו הם לגיטימיים. חשוב לחבר את הילד עם חבר או עם המורה בכיתה, לפני הפרידה. זאת, על מנת לא לתת לו תחושה שהוא נשאר לבד.

החזרה לביה"ס היא גם פרידה מן הבית ומן ההורים, והיא גם חזרה למסגרת יותר מוקפדת. החזרה לביה"ס מעוררת התרגשות רבה הן אצל הילד והן אצל המשפחה. ההתרגשות בנויה גם מן הקושי להיפרד וגם מן הקושי בשינויים. למרות שחלק מן הילדים חוזרים לביה"ס שהוא מוכר, זו עדיין פרידה משיגרה אחרת שהייתה שהייה רבה יותר עם ההורים. (זכרו שעבור ילד חודשיים זה המון זמן.) כל שינוי תובע מן הילד להשקיע יותר אנרגיה ולהתאים את עצמו לכללים ולמצב החדש. לכן, יש לצפות שהילד לא יחזור עם "שירה בלב" ביום הראשון. אל תיבהלו! עבור הילדים, החזרה מן החופשה דומה לחוויה של המבוגר שחוזר מחווייה קסומה בחו"ל הישר לטירוף של העבודה. גם לנו הנחיתה היא לא תמיד רכה. אז תנו לילד זמן, תכינו אותו ואת עצמכם וזכרו שעבורו זו מעט כמו התחלה חדשה.

ברכה והצלחה ופרנסה טובה
לכ"א ויל"ז מוסאי הי"ו
שתרמו לסעודה הרביעית בלוי"ן.
זכות השיעור בלוי"ן של מרן
הרה"ג עובדיה יוסף שליט"א
לרפואתם והצלחתם שיתברכו בכל
מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות
פרנסה טובה, שלום בית נחת ושלווה
והצלחה בלימודים לילדיהם.
ולחבדיל לעיני שמעון בן אברהם והנה ז"ל

ברכה והצלחה
למסייעים לארגון
"אברהם יצ"כ"
יפה חלפון מנב"ת
ומשפחתה. יוסף ומלכה
זדני, מוטי ורות גולן,
עמרם וריטה מלכה,
יעקב ורחל קולצה,
חזי דויד הי"ו
אפרים שמואליאן הי"ו

לכל הנשים הצדקניות:
התרת קללות ונדריים
תתקיים אי"ה בבית הכנסת
"אוהל מעוד"
רח' הנשיאים 3, יבנה.
יום שלישי בערב
ערב ראש השנה,
בשעה 20:30
כל הנשים מוזמנות

ברכה והצלחה ופרנסה טובה
לרבהים (רמז) וידידה זאב"ן הי"ו
שתרמו לסעודה הרביעית בלוי"ן.
זכות השיעור בלוי"ן של מרן
הרה"ג עובדיה יוסף שליט"א
לרפואתם והצלחתם שיתברכו בכל
מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות
פרנסה טובה, שלום בית נחת ושלווה.
לרפואת אברהם נאמן בן מרים הי"ו
ולחבדיל לעיני שרה נאמן בת מזל ז"ל

קול שון קול אנה, קול חנון קול כל"ה
מזל טוב ואיחולים לבניי לידדנו
אבי ומרים אליאס הי"ו
שיפרה ניסים מנב"ת
לנישואי אביהי הי"ו עם שירז מנב"ת
יה"ר שיקימו בית נאמן וכשר
בישראל ויעלה הקשר יפה ויזכו
להמשיך את מסורת הבית המפורא.
יעני הגפן בענני הגפן דבר נאה ומתקבל"

רפואה שלימה
כשבתאי מוסאי
בן זליכה הי"ו
הקב"ה ישלח מזור
ומרפא לרמ"ח אבריו
וש"ס"ה גידיו. שיחזור
לאיתנו הראשון
ויזכה לשנים רבות
טובות ונעימות עם
רעייתו רחל בת ביבי

מרכות ואיחולים לנשים
למאיר ושירז מכול"ה הי"ו
להולדת הבן ניי
יה"ר שיעלה במעלות התורה
והיראה ויצליח בכל דרכיו
ומעשיו, שיתברך בכל מילי
דמיטב ברוחניות ובגשמיות.
וברכה לדוד ומרים מוסאי הי"ו
לדוד וסימה מלול הי"ו
שירונו נחת מיוצאי חלציהם.

עלון "אברהם יצ"כ" יוצא
בקריאה נרגשת ובחיבת קודש
לכל קוראינו וידידנו היקרים:
נא להקדיש את "פדיון הברונות"
לחיוך ולתמיכה בעלון המזכה את
הרבים. יתן ה' וימלאו כל משאלות
ליבכם לטובה, ותזכו בכל הברכות,
בפרנסה טובה שפע ובריאיות.
תתקשרו ונגיע עד אליכם.
התורמים יזכו בל"ג לברכה בעלון.

בריאות והחלמה איתנה:
שבתאי מוסאי בן זליכה ואברהם הי"ו
משה נאמן בן מרים הי"ו
מרדכי יעקובי בן ציפורה הי"ו
אברהם נאמן בן מרים הי"ו
ישראל פרג'י רפאל בן מרים הי"ו
מרים דויד בן פרי הי"ו
גולשן באבאי בת מרים מנב"ת
דבורה עמרני בת רחל מנב"ת
נהיית יעקובי בת גולשן מנב"ת
לחולי ופצועי צה"ל ועם ישראל.

לעיני הצנועה והענוה
שמעון מוסאי
בן אברהם וחנה ז"ל
ביום ראשון כ"ו אלול עליה
לבית העלמין ב- 18:00

לעיני הצנועה והענוה
עליזה חיימוביט'
בת אנט וסמואל ז"ל
השבת כ"ה אלול
פקידת שנתה.

רפואה שלימה לנהיית יעקובי
בת גולשן מנב"ת ולשושנה בת
נהיית הקב"ה ישלח מזור ומרפא
לרניב אבריהן וש"ס"ה גידיהן.
שתחזרנה לאיתנן הראשון.

שבת שלום ומבורך

לעילוי נשמת:

שרה אליאס בת מרגלית ז"ל
אשרף ישראלי בת חיים וחוראמאן ז"ל
ענת ג'רפי ז"ל בת יהודית שתחיה
ג'ווהר קמרי בת טאוס ויצחק ז"ל
שמעה עוקבי בת מורי חיים דנין ז"ל
גמילה ברנס בת ברקנה ושמעון ז"ל
דניאל אבנר נח בן עטיה ז"ל

משה מוסאי בן זליכה ואברהם ז"ל
יעקב עמרני בן רבקה וששון ז"ל
חיים נאמן בן מאלק ואהרון ז"ל
שרלי שלום אליהו מטויד בן מרסל ז"ל
שמעון שבת בן רחמה ז"ל
חיים ג'רפי בן אברהם ז"ל
ציון נאמן בן מרים ז"ל

לע"נ מרדכי לארי ז"ל
בן שלמה ושרה הי"ו
נלב"ע י"ד טבת תשנ"א ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ באאי מוסאי בן אברהם וזליכה ז"ל
נלב"ע ערב שבת קודש פרשת יתרו
כ" שבט תשנ"ו ת.נ.צ.ב.ה.

”אל תקרי הליכות אלא הלכות”

הנהגות לראש השנה

א - מנהג יפה להביא על השלחן בבי לילות של ראש השנה, תמרים, רימונים, תפוח מרוקח בדבש, רוביה (בלשון ערבי לוביא), כרתי, סלקא (תרדים), וקרא (דלעת). ונכון לנהוג ולברך על פירות אלה לאחר נטילת ידיים וברכת המוציא, או לאחר ברכת המזון. ויש נוהגים בכל זה לפני נטילת ידיים, לאחר הקידוש מיד.

ב - יש להקדים ברכת הנהנין ואחר כך אמירת נוסח ”יהי רצון“, ולאחר שיברך על התמרים ויטעם מהם, יאמר ”יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שיתמו אויבינו ושונאינו וכל מבקשי רעתינו“, ויאכל עוד מהם ויכולים כל בני הבית לשמוע הברכה וה”יהי רצון“ מגדול הבית ולצאת ידי חובתם.

ג - השומע מחבירו שאומר ”יהי רצון“, נכון שיענה אחריו ”אמן“ ורשאים גם כן לברך כל אחד ואחד בפני עצמו ולטעום ואין בזה שום חשש לברכה שאינה צריכה.

ד - יש נוהגים לאכול דגים בראש השנה לפרות ולרבות כדגים ויש נמנעים מאכילת דגים בראש השנה. יש נוהגים לאכול קישואין בליל ראש השנה, ואין לברך על זה בורא פרי האדמה, דדבר הבא בתוך הסעודה הוא, וכל שכן אם אוכלו עם פת, או שהיה אוכלו לגרוור תאוות המאכל.

ה - יש שאין אוכלים ענבים בראש השנה, והטעם על פי הסוד. ודוקא ענבים שחורים, אבל ענבים לבנים המנהג לאוכלן. ויש נוהגים לאכול ריאה בראש השנה.

ו - מנהג נכון לאכול בראש השנה דברים שמנים (בשר שמן) ודברים מתוקים וטעימים לחיך, וככתוב (נחמיה ח') ”לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו, כי קדוש היום לאדונינו, ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם.“ ואין להביא עצמו לידי בכיה ממש בתפילותיו.

ז - יתאמץ בכל כוחו לשלוט ביצרו **לבלי יבוא לידי כעס והקפדה בתוך ביתו** בייחוד בלילי ראש השנה ויומיהם. ו”טוב אך אפים מגבור, ומושל ברוחו מלוכד עיר“. ונכון ללמוד משניות מסכת ראש השנה בסעודת ראש השנה, כי דבר בעתו מה טוב. (סנהדרין קא).

ח - נוהגים **שלא לישון בראש השנה**. ונכון להתגבר ולהשכים קום על כל פנים עם הנץ החמה, ולהתכוון לתפילה בכוונה כראוי. ואם הוא עייף ומוכרח לישון אחר האכילה, **מוותר לישון אחר חצות היום**, בין ביום הראשון של ראש השנה, בין ביום השני של ראש השנה. **וכל היושב בטל כישן דמי**.

ט - אחר התפילה יסעד לבו וילך לבית הכנסת ללמוד כפי כוחו, ויש מסיימים ב' פעמים תהלים ואדרא רבה וזוטא בשני ימי ראש השנה. ולא יאבד היום הקדוש והנורא בשיחה בטלה.

י - אין להביא עצמו לידי בכיה ממש בתפלותיו, וכמבואר לעיל, שיום טוב של ראש השנה יש בו מצות שמחת יום טוב. וישמח ויבטח בהשי"ת שברוב חסדו וחמלתו יכתבהו עם בני ביתו בספר החיים והשלום, וכמו שאמרו בירושלמי (פ"ק דר"ה) ומי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו, אלו ישראל שיודעים שהן נידונים בראש השנה, והם לובשים ומתעטפים לבנים ומגלחים שערם, ואוכלים ושותים ושמחים. ויודעים שהקב"ה עושה להם נסים, וכותב אותם בספר החיים והשלום. [ילקו"י מועדים עמ' לב. שו"ת יביע אומר ח"י חאו"ח סי' מד].

יא - צריך לומר בתפלה של ראש השנה ”המלך הקדוש“ במקום האל הקדוש. ואם טעה וחתם ”האל הקדוש“, אם נזכר בתוך כדי דיבור, דהינו בתוך כדי אמירת ”שלום עליך רבי“, ומיד חתם ”המלך הקדוש“ יצא. ואם לא נזכר אלא לאחר מכן, או שהתחיל תיבת ”אתה“ בחרתנו, צריך לחזור לראש התפלה. ואין חילוק בזה בין תפלת ערבית של ראש השנה לשאר תפלות. [ילקוט יוסף על המועדים עמוד כד, חזון עובדיה על ימים נוראים עמוד קצ]

”מכל מלמד“ השכלתי...“ עירוב תבשילין

א - יום טוב שחל להיות בעייש אסור לבשל לצורך השבת. השנה בע”ה בערב ראש השנה צריך לעשות עירובי תבשילין דהיינו שמניח תבשיל מעריו”ט לשבת.

ב - נהגו להניח פת ותבשיל ושיעור התבשיל הוא עשרים ושבעה גרם. וטוב להחמיר להניח פת העירוב כשיעור ביצה.

ג - אף שמניח עירובי תבשילין ישתדל להקדים לבשל ביום טוב דהיינו יום שישי בבוקר כדי שישיים בעוד היום גדול שאילו יזדמנו לו אורחים יוכל להגיש להם התבשילים.

ד - בשעה שמניח העירוב בעיו”ט יברך, ”בָּרַךְ אֱתָהּ ה' ... עַל מְצֻנֵת עֲרֹב“ (אמר נוסח העירוב)

”חודו של ראש השנה”

בראש השנה השלים הקב"ה את כל מעשי בראשית.

בראש השנה נפקדו שרה רחל וחסה, שהיו עקרות.

בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים.

בראש השנה בטלה עבודת אבותינו במצרים ובהא להם ראשית גאולתם.

בראש השנה נברא האדם הראשון.

בשעה **ראשונה** עלה במחשבה, בשעה **שניה** נמלך במלאכי השרת, בשעה **שלישית** כינס עפרו, בשעה **רביעית** גיבלו, בשעה **חמישית** רקמו, בשעה **ששית** עשאו גולם והעמידו על רגליו, בשעה **שביעית** זרק בו נשמה, בשעה **שמינית** הכניסו לנן עדן, בשעה **תשיעית** ציווהו על עץ הדעת, בשעה **עשירית** עבר על ציוויו, בשעה **אחת עשרה** נידון ובשעה **שתים עשרה** יצא במחילה לפני הקב"ה.

רפואה אלטרנטיבית לוביה

לוביה היא סוג של שעועית הנאכלת לאחר בישול ארוך משמעותית מזה של שעועית רגילה. לוביה נמנית עם קבוצת המזונות הייחודיים הממותגים כ”מזון על” בהיותה מפחיתה סיכון להשמנה ולמחלות לב וכלי דם, משפרת מצבי סוכרת ובנוסף מסייעת בטיפול ובמניעה של סוגי סרטן מסוימים. ירק איכותי זה נחשב כמזון דל שומן העשיר בסיבים תזונתיים מסיסים ולא מסיסים, המשפרים את מצב מערכת העיכול ומערכת החיסון ומסייעים לתהליכי הרזיה.

הלוביה עשירה בוויטמיני A, B, ו-C ולכן משמעותית לשיקום רקמות ריריות, מערכת העור, מערכת החיסון ומערכת העצבים. הלוביה עשירה במינרלים דוגמת סידן, ברזל ואשלגן ולכן חשוב לשלבה בתפריט היומיומי. לוביה עשירה מאוד בפלאוור, דבר העוזר בחיזוק מסת העצם והפחתת הסיכון לעששת ועוזרת מאוד לטיהור הדם והכבד.

" ואבותינו סיפרו לנו "

לשמחה - מה זו עושה!?

אכן יום דין, יום משפט - זהו ראש השנה. כיצד היינו אמורים להראות ביום שכזה? ממעטים באכילה, בוכים, ממש כמי שדינו עומד להיחרץ לחיים או למוות. והנה - להיפך. יום ראש השנה הוא יום חג. לובשים בגדי חג, מכסים את השולחן במפה לבנה, אוכלים מאכלים משובחים. והתמיהה רבה: לשמחה - מה זו עושה, ביום כה גורלי!

המגיז מדובנא זצ"ל מסביר זאת במשל.

מלך אחד קרא לשניים מן השרים שלו ואמר להם: "זה חודשים רבים שאני עוקב אחר כל השרים ומחפש מתוכם שניים אשר יתאימו לתפקיד מיוחד, הדורש אחריות ונאמנות: ברשותי מצויה חותמת הזהב המלכותית, אשר בה אני חותם על כל מסמך מלכותי, ואשר בלעדיה אין כל תוקף לשום מסמך. לאחרונה התרבו טרדותי, ואני מחפש שני שרים נאמנים אשר בידיהם אוכל להפקיד את החותמת היקרה, ולהטיל עליהם את התפקיד האחראי. מבין כל השרים, נוכחתי לראות כי אתם המתאימים לכך ביותר. אייחד לכם לשכה מכובדת בארמון, ותקבלו משכורת גבוהה. אולם זכרו תמיד את גודל האחריות המוטלת עליכם!"

בשמחה רבה קבלו השרים את התפקיד החדש. הם ישבו בלשכתם וקבלו לידיהם את המסמכים המלכותיים, החתימו אותם בחותמת המלך, והקפידו תמיד בתום ההחתמה להחזיר את החותמת אל הכספת המיוחדת שהותקנה עבורה.

עבר יום, עברו יומיים, שלושה וארבעה, והשרים החלו להשתעמם. באחד הימים ישבו שניהם בלשכתם משועממים, ודברו על דא ועל הא. "אתה יודע", פנה האחד אל חברו, "היום לפני בואי לכאן קניתי כמה בקבוקי יין משובח במיוחד, טעמו - טעם גן עדן ממש. הנה הבקבוקים כאן אצלי". ביקש החבר לטעום מעט מן היין, אולם חוק היה במדינתם, כי אין לשתות יין בארמון המלוכה. "אלגום כוסית אחת מן היין", בקש החבר, "רק כדי לטעום את טעמו המיוחד". הסכים השר ומזג לחברו כוסית אחת. ריח היין אשר הכה באפו שכנע גם אותו לטעום כוסית - אחת בלבד. שתו השרים כוסית אחת, ולאחריה עוד כוסית, ועוד כוסית... סיימו בקבוק, ופתחו בקבוק נוסף, ועוד בקבוק, ועוד בקבוק... עד אשר השתכרו כליל. "אולי יש לך משהו לאכול!" צעק האחד אל חברו מתוך שכרותו. "אכן כן", אישר החבר. "קניתי אגוזים משובחים, הבה ונאכל יחד". הוציא השר את שקית האגוזים שקנה ופתח אותה. אולם כאן ניצבו השיכורים בפני בעיה: במה יפצחו את האגוזים? הביטו כה וכה, ולא מצאו חפץ מתאים לפיצוח האגוזים. והנה עלה רעיון 'מבריק' בראשם: 'חותמת הזהב של המלך - היא החפץ המתאים ביותר!'. הוציאו מיד את החותמת והתיישבו על הרצפה, והתחילו לפצח את האגוזים.

והנה - לרוע מזלם, בדיוק באותו רגע עבר המלך ליד לשכתם. הקולות המשונים שעלו מן הלשכה הביאוהו להכנס פנימה. המראה שנגלה לעיניו הכה אותו בתדהמה מוחלטת. השרים יושבים על הרצפה, בקבוקי יין ריקים מתגלגלים סביבם, והם מפצחים אגוזים בחותם המלך! איזה בזיון, איזה חילול נורא של חותם המלך! בכעס אין קץ הוא פנה אל השרים ואמר: "היום בערב תתייצבו לפני למשפט! חילול חותם המלך - זוהי עבירה חמורה ביותר, שעונשה גזר דין מוות!"

הבהלה הפתאומית הפיגה את שכרותם של השרים. בבת אחת קלטו את אשר עשו, ואת מצבם הנורא. עוד לפני שהספיקו לומר מילה, נכנסו שוטרי המלך אל הלשכה, ואסרו את ידיהם באזיקים. הם הובילו את כל אחד מהם לביתו תחת משמר כבד, על מנת להתכונן למשפט שיערך בערב.

הגיע השר האחד לביתו שבור ורצוף. הוא סיפר לבני ביתו בדמעות כי היום בערב ייערך לו משפט והוא צפוי לעונש מוות. הוא החל להיפרד מבני משפחתו, כתב צוואה, וכך העביר את השעות שנותרו לו עד המשפט בצער וביגון. בהגיע המועד, הובילוהו השוטרים לעבר בית המשפט.

בדרך פוגש הוא את חברו השר, שגם הוא כמוהו מובל על ידי שוטרים אל בית המשפט. הוא מבטי על פני החבר, והנה להפתעתו הוא רואה שחברו שמח ורגוע! בהשתוממות עצומה הוא פונה אליו ושואל: מדוע אתה כה רגוע? האם אינך יודע שאנו עומדים עכשיו למשפט - שתוצאותיו גזר דין מוות?!"

חייד הלה אל חברו והשיב לו: "אספר לך, ידידי. לאחר שקרה מה שקרה, והוזמנו אל המשפט, לא נפלתי ברוחי! חשבתי לעצמי: כיצד אוכל לשכך את כעסו של המלך, ולהמתיק את גזר הדין? ביקשתי שיקראו לביתי את ידידנו - המשנה למלך. בהגיעו אל ביתי, שפכתי לפניו את ליבי, וביקשתיו בדמעות שילך למלך וינסה ללמד עלינו זכות".

"הלך המשנה אל המלך", המשיך השר לספר, "והמלך הנסער סיפר לו את כל אשר קרה. אמר לו המשנה: 'אדוני המלך, אין ספק שהשרים הללו עשו מעשה אשר לא ייעשה, אולם הלא שיכורים היו, בעת שחיללו את חותם המלך, ולא עשו את המעשה מתוך הכרה וכוונה רעה חלילה, הרי יודע אתה כי הם נאמנים לך ביותר, ומדוע תכעס עליהם כל כך?!' השיב לו המלך: 'אולם כיצד הגיעו לידי שכרות?! הלא החוק אוסר להשתכר בארמון המלוכה!' 'אכן כן', אמר השר, 'ודאי שעשו מעשה מגונה בכך שהשתכרו. אולם על ההשתכרות אין גזר דין מוות. תן להם לכל היותר כמה חודשי מאסר'. כך דיבר המשנה אל המלך שוב ושוב, וניסה לרצותו ולפייסו. לבסוף נרגע המלך מכעסו ואמר: יתכן שיש צדק בדבריך. היום בעת המשפט אבחן את השרים ואראה, אם אכן הם יביעו חרטה כנה על חטאם, ויוכיחו לי שהם נאמנים לי ומקבלים עליהם את מלכותי בלב שלם, הריני סולח להם על חטאם ומחזירים לתפקידם!"

"מיד הגיע אלי המשנה", סיפר השר. "ואמר לי את דברי המלך. ומאותו רגע נעשיתי רגוע ושלו. הן גזר הדין שיפסק היום - תלוי בי בלבד! על ידי חרטה אמיתית, יכול אני לשנות את גזר הדין לטובה. למעשה - אני הוא השופט של עצמי!"

זהו המשל, והנמשל מובן. המשפט שנערך לנו ביום ראש השנה, איננו משפט שרירותי, שבו השופט גוזר את גזר דינו של הנאשם - כראות עיניו. אנו עומדים למשפט בפני מלך המלכים הקדוש ברוך הוא, האוהב אותנו אהבה עזה, ואם הוא יראה שאנו מתחרטים על מעשינו הרעים, ומקבלים עלינו עול מלכות שמים, הרי הוא גוזר עלינו גזירות טובות. ואם כן **אנו השופטים של עצמנו!** במעשינו אנו קובעים לעצמנו את הדין, ומתוך כך יכולים אנו להגיע לראש השנה שמחים ורגועים. (הימים הנוראים בהלכה ובאגדה)